C/2024/6814

29.11.2024

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 21 päivänä lokakuuta 2024,

Irlannin talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta

(C/2024/6814)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([2]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä ”tukiväline”, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta sekä vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([3]), jäljempänä ”REPowerEU-asetus”, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Irlanti on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen” tarjotakseen tietoa poliittisten päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Kyseisistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä toimivat sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 tiedonannon ”Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2024”. Kyseisessä tiedonannossa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailukykyyn liittyvät vahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykytekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024; tämä käynnisti vuoden 2024 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti 22 päivänä maaliskuuta 2024 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([4]) perusteella laadittavan varoitusmekanismia koskevan kertomuksen 2024, jossa se katsoi, että Irlanti ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoa tai sen riskiä ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Irlannin alustavasta talousarviosuunnitelmasta vuodeksi 2024. Komissio antoi lisäksi suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi 12 päivänä huhtikuuta 2024 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([5]), jäljempänä ”euroaluetta koskeva vuoden 2024 suositus”, ja 11 päivänä maaliskuuta 2024 yhteisen työllisyysraportin.

(5) Unionin uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta, muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97 ([6]) ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annettu neuvoston direktiivi 2011/85/EU ([7]). Uuden talouden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Uusi talouden ohjausjärjestelmä parantaa myös kansallista sitoutumista ja lisää keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma sisältää jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset, jotka kattavat neljän tai viiden vuoden pituisen suunnittelukauden kansallisen vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([8]) on täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle perustamissopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen kyseisten kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laatimista komissio julkaisi 21 päivänä kesäkuuta 2024 jäsenvaltioiden kansallisissa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisissa suunnitelmissa ja vuotuisissa edistymisraporteissa annettavia tietoja koskevia ohjeita. Komissio toimitti jäsenvaltioille tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot asetuksen (EU) 2024/1263 5 ja 36 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa viimeistään 20 päivänä syyskuuta 2024, paitsi jos jäsenvaltio ja

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä huhtikuuta 2024, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: ”Nettomenoilla” tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädäntökehyksensä mukaisesti keskustella kansallisen parlamenttinsa kanssa keskipitkän aikavälin suunnitelmansa luonnoksesta, pyytää itsenäisiltä finanssipolitiikan instituutioilta lausunnon ja järjestää työmarkkinaosapuolten ja muiden kansallisten sidosryhmien kuulemisen.

(6) Vuonna 2024 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä elpymis- ja palautumissuunnitelmille, joita on tarkistettu, päivitetty tai muutettu asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Irlanti toimitti 28 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V vahvistettuja arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 8 päivänä syyskuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([9]); päätöstä muutettiin 8 päivänä joulukuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen osalta ([10]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti, että komissio hyväksyy päätöksen, jossa todetaan, että Irlanti on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Irlanti toimitti 30 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja 10 päivänä toukokuuta 2024 vuoden 2024 vakausohjelmansa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([11]) 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Irlannin puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Irlantia koskevan vuoden 2024 maaraportin. Siinä arvioidaan Irlannin edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Irlanti on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Irlannin edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Eurostatin vahvistamien tietojen perusteella Irlannin julkisen talouden ylijäämä oli vuonna 2023 edelleen 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kun taas julkinen velka supistui vuoden 2022 lopun 44,4 prosentista vuoden 2023 loppuun mennessä 43,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen.

(11) Neuvosto suositti ([12]) 12 päivänä heinäkuuta 2022 Irlannille, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen ([13]) kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Samalla

([9]) ST 11046/21 INIT ja ST 11046/21 ADD 1.

([10]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 8 päivänä joulukuuta 2023, Irlannin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 8 päivänä syyskuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 15965/23; ST 15965/23 ADD 1).

([11]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1466/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Irlannin vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 52).

([13]) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan Irlannin vuoden 2023 keskipitkän aikavälin potentiaalinen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, on kymmenen vuoden keskimääräisen reaalisen potentiaalisen kasvun ja vuoden 2023 BKT-deflaattorin perusteella nimellismääräisesti arviolta 9,2 prosenttia.

neuvosto suositti, että Irlanti olisi valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Irlannille suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloitteen, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys ([14]) oli vuonna 2023 elvyttävä (0,9 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka oli 0,8 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen hätätukitoimenpiteiden kustannusten supistuminen 0,1 prosentilla suhteessa BKT:hen sekä tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille aiheutuvien kustannusten kasvu 0,1 prosentilla suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus vuonna 2023 ei näin ollen ollut seurausta kohdennetuista hätätilanteen tukitoimista energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille ja se oli ainoastaan osittain seurausta tuesta Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) elvyttävä kasvu johtui myös julkisen sektorin palkka- ja sosiaaliturvamenojen jatkuvasta lisääntymisestä sekä terveydenhuoltomenojen kasvusta. Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu ei vuonna 2023 ollut 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukaista. Vuonna 2023 tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ”avustukset”, ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 2,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne kasvoivat 0,2 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Irlanti rahoitti lisäinvestointeja tukivälineestä ja muilla unionin varoilla. Se rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten lähijunaverkoston sähköistämiseen ja koulujen digitaalista infrastruktuuria koskevaan ohjelmaan. Kyseisiä julkisia investointeja rahoitetaan osittain tukivälineestä ja muista unionin varoista.

(12) Vuoden 2024 vakausohjelmassa julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvun ennustetaan olevan 2,6 prosenttia vuonna 2024 ja 3,9 prosenttia vuonna 2025, kun taas yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä (YKHI) mitatun inflaation ennustetaan olevan 2,1 prosenttia sekä vuonna 2024 että vuonna 2025. Julkisen talouden ylijäämän odotetaan vuonna 2024 supistuvan 1,6 prosenttiin ja vuonna 2025 kasvavan 1,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun taas julkisen talouden velan on määrä supistua vuoden 2024 loppuun mennessä 41,5 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 39,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden ylijäämän arvioidaan supistuvan vuonna 2026 1,5 prosenttiin ja kasvavan vuonna 2027 1,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Näin ollen julkisen talouden rahoitusaseman ei suunnitella ohjelmakauden aikana ylittävän alijäämän viitearvolle perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhteen puolestaan arvioidaan supistuvan vuoden 2025 jälkeen asteittain 37,8 prosenttiin vuonna 2026 ja 36,7 prosenttiin vuonna 2027.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT kasvaa 1,2 prosenttia vuonna 2024 ja 3,6 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI:llä mitattu inflaatio on 1,9 prosenttia vuonna 2024 ja 1,8 prosenttia vuonna 2025.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 1,3 prosenttia vuonna 2024 ja julkisen talouden velan määrän odotetaan kasvavan 42,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä. Pienemmät ylijäämät johtuvat varovaisesta lähestymistavasta menojen nopean kasvun mahdolliseen jatkumiseen vuosina 2024 ja 2025. Velkasuhteen supistuminen vuonna 2024 johtuu pääasiassa julkisen talouden ylijäämästä ja olisi ilman huomattavaa velkakannan korjauserää suurempi. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan pitkälti neutraali, - 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että avustuksilla rahoitetaan menoja vuonna 2024 määrä, joka on alle 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen eli yhtä suuri kuin vuonna 2023. Tukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Irlannin julkisen talouden rahoitusasemaan tai julkiseen velkaan.

(16) Neuvosto suositti ([15]) 14 päivänä heinäkuuta 2023 Irlannille, että se säilyttäisi julkisen talouden rahoitusaseman vakaana vuonna 2024. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisten alijäämien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Irlannin rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan olevan 1,8 prosenttia suhteessa

([14]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

([15]) Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Irlannin vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 58).

BKT:hen vuonna 2024 (1,0 % vuonna 2023) eli se ylittää maan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka on - 0,5 prosentin rakenteellinen rahoitusasema suhteessa BKT:hen. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(17) Lisäksi neuvosto suositti, että Irlanti purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto suositti vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Irlanti varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset ([16]) suhteessa BKT:hen ovat 0,4 prosenttia vuonna 2023, 0,1 prosenttia vuonna 2024 ja 0,0 prosenttia vuonna 2025. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet on purettu vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Irlanti jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan kasvavan 2,3 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2023 2,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta. Unionin varoilla rahoitettavien julkisten menojen, tukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mukaan lukien, odotetaan puolestaan pysyvän vuonna 2024 ennallaan 0,1 prosentissa suhteessa BKT:hen.

(19) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 1,2 prosenttia vuonna 2025 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Julkisen talouden velan arvioidaan supistuvan suhteessa BKT:hen niin, että se on vuoden 2025 lopussa 41,3 prosenttia. Velkasuhteen supistuminen vuonna 2025 johtuu pääasiassa julkisen talouden ylijäämästä ja olisi ilman huomattavaa velkakannan korjauserää suurempi.

(20) Terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuuden vaikutus julkisen talouden kestävyyteen aiheuttaa huolta. Irlanti on unionin ainoa maa, jolla ei ole yleistä perusterveydenhuoltoa, mikä lisää sairaaloihin kohdistuvaa painetta. Väestön ikääntymisen odotetaan aiheuttavan paineita terveydenhuoltojärjestelmälle. Irlannin julkisten terveydenhuoltomenojen ennustetaan kasvavan 1,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä, mikä on selvästi enemmän kuin ennustettu 0,4 prosenttiyksikön kasvu unionissa.

(21) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Kyseisten uudistusten ja investointien odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Irlannin pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Irlanti voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, on olennaisen tärkeää, että se jatkaa uudistusten ja investointien toteuttamista puuttumalla asiaankuuluviin haasteisiin varmistaen samalla vahvat hallinnolliset valmiudet. Tähän sisältyy tulevien maksupyyntöjen ripeä toimittaminen. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(22) Irlannin edellytetään osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([17]) 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan ohjelmien väliarviointia tarkastelevan kutakin Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+), koheesiorahastosta tai oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) tuettua koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Kyseinen väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan unionin rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Irlanti on edistynyt koheesiopolitiikan ohjelmien ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta vielä on jäljellä haasteita. Irlannissa on edelleen merkittäviä taloudellisia ja sosiaalisia eroja suurkaupunkialueiden ja maan muiden alueiden välillä, erityisesti maan pohjois- ja länsiosissa, jäljempänä ”NW-alue”. Muita heikommassa

([16]) Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

asemassa olevilla ryhmillä on merkittäviä vaikeuksia päästä työmarkkinoille, ja suhteettoman suuri osa näihin ryhmiin kuuluvista ihmisistä on vaarassa ajautua köyhyyteen ja syrjäytyä sosiaalisesti. Ohjelmissa sovitut toimintalinjat pätevät edelleen, mutta on myös tärkeää, että niiden täytäntöönpanoa nopeutetaan. Innovaatioekosysteemien vahvistaminen alueellisella tasolla on edelleen tärkeä tavoite, ja se sisältää myös tavoitteen kaventaa NW-alueen ja kahden muun alueen välillä olevaa innovaatiokuilua. On edelleen tärkeää helpottaa sosiaalipalvelujen saatavuutta ja kehittää kohdennettuja toimenpiteitä heikoimmassa asemassa olevien osaamisen parantamiseksi, jotta työvoimapulaa, köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä voidaan vähentää. Irlanti voisi hyödyntää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/795 ([18]) perustettua Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä vauhdittamaan investointeja pienten ja keskisuurten yritysten digitalisaatioon ja digitaliseen siirtymään sekä puhtaan energiateknologian tutkimukseen, mikä on älykkään erikoistumisen strategian, Irlannin teollisuusstrategiavision (Ireland's Industry 4.0 Strategy 2020–2025) ja valmistusteollisuuden uuden koordinaatiomekanismin (Future Manufacturing Ireland) mukaista.

(23) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla unionin varoilla vastataan, Irlannilla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät juomavesihuoltoon, jäteveden käsittelyyn ja jätehuoltojärjestelmään. Myös sähköjärjestelmään, energiainfrastruktuuriin, älykkäisiin sähköverkkoteknologioihin ja energiatehokkuuteen liittyy edelleen haasteita.

(24) Vesi- ja jätevesialalla on edelleen merkittäviä puutteita, jotka vaikuttavat veden laatuun. Näitä puutteita lisäävät jatkuvat suuret vuotomäärät vesijohtoverkossa. Irlanti ei täytä yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetussa neuvoston direktiivissä 91/271/ETY ([19]) asetettuja vaatimuksia, sillä merkittävä osa yhdyskuntajätevesistä jää edelleen käsittelemättä tai keräämättä. Suurelta osin tämä johtuu vanhentuneesta infrastruktuurista. Merkittävällä osalla Irlannin asukkaista ei ole edelleenkään pääsyä vähintään toissijaisen jäteveden käsittelyn piiriin. Vedenottoa ja vesimuodostumien muutoksia ei valvota riittävästi, mikä johtuu asianmukaisen säädöskehyksen puuttumisesta. Juomaveden toimittamiseen sekä jäteveden keräämiseen ja käsittelyyn ei ole riittävää infrastruktuuria, mikä saattaa rajoittaa asuntojen tai teollisuustilojen rakentamista tietyillä alueilla ja tällä tavoin vaikuttaa kilpailukykyyn.

(25) Irlannin energiajärjestelmässä oli vuonna 2023 edelleen merkkejä haavoittuvuudesta, sillä sähkön vähittäishinnat pysyivät unionin keskiarvoa korkeampina. Vuoden 2023 jälkipuoliskolla Irlannin kotitalouksien sähkön hinnat olivat unionin korkeimmat, ja nämä hinnat ovat edelleen korkeat. Irlanti on asettanut kunnianhimoiset tavoitteet uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuudelle ja aloittanut uusien uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton. Tämä lisää vaihtelevaa energiantuotantoa, mikä rasittaa sähköjärjestelmää. Sähköverkkokapasiteettia on lisättävä sekä siirto- että jakeluverkkojen osalta, myös rajatylittävien hankkeiden avulla. Riittämätön sähköverkkokapasiteetti vaikuttaa myös kilpailukykyyn, erityisesti yritysten houkuttelemiseen ja pysyvyyteen. Kapasiteettirajoitteet johtavat myös tuotantokustannusten nousuun, mikä voi karkottaa yrityksiä. Kansalliselle sääntelyviranomaiselle on annettu tehtäväksi laatia kysyntäpuolen joustoa koskeva suunnitelma, jotta voidaan varmistaa Irlannin energiajärjestelmän tehokkuus suurten uusiutuvilla energialähteillä tuotettujen sähkömäärien käsittelyssä. Kysyntäpuolen joustavuus ja siirto-, jakelu- ja varastointi-infrastruktuurin merkittävät parannukset ovat ratkaisevan tärkeitä, jos Irlanti aikoo saavuttaa ilmastotoimintasuunnitelmassa asetetun tavoitteen, jonka mukaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuus nostetaan 80 prosenttiin, vähentää uusiutuvan energian tämänhetkisen tuotannon rajoittamista ja integroida suunnitellut viisi gigawattia merituulivoiman tuotantoon vuoteen 2030 mennessä. Tarvitaan lisätoimia, joilla edistetään kysyntäpuolen joustavuutta ja kuluttajien osallistumista hajautettujen energiavarojen käyttöön, jotta voidaan lisätä kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia ja samalla parantaa energiajärjestelmän joustavuutta. Tähän sisältyy kuluttajien osallistuminen tasapainottamiseen ja joustopalveluihin.

(26) Energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävien aloitteiden täytäntöönpanon edistymisestä huolimatta tarvitaan edelleen lisätoimenpiteitä energiankulutuksen vähentämiseksi ja rakennuskannan irtautumiseksi hiilestä. Näihin toimenpiteisiin kuuluvat etenkin asuinrakennusten energiakorjaukset, kunnostaminen ja nopeutettu siirtyminen uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan lämmitykseen. Irlanti ei ole edelleenkään pystynyt vähentämään energiankäyttöä. Irlannin kansallisen energiaennusteen mukaan kulutuksen arvioidaan kasvavan vuoteen 2030 mennessä ja ylittävän rakennusalalle asetetut päästörajat. Vaikka pitkälle meneviä perusparannuksia on toistaiseksi toteutettu vain vähän, Irlanti on alkanut panna täytäntöön toimia edistyäkseen ilmastotoimintasuunnitelmassaan esitetyissä kunnianhimoisissa tavoitteissa. Vuoden 2024 valtion talousarviosta osoitettiin yli 400 miljoonaa euroa rakennusten energiatehokkuuteen. Kattavilla julkisen sektorin energiansäästöohjelmilla voitaisiin parantaa julkisen

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (EUVL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

([19]) Neuvoston direktiivi 91/271/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1991, yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EYVL L 135, 30.5.1991, s. 40, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1991/271/oj).

rakennuskannan energiatehokkuutta. Myös liikenteen ja teollisuuden energiankulutusta on tarpeen vähentää jatkamalla lähijunaverkoston sähköistämistä ja kannustamalla energian seuranta- ja valvontajärjestelmien käyttöönottoon.

(27) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroaluetta koskevan vuoden 2024 suosituksen toteuttamiseksi. Suositukset 1, 2, 3 ja 4 auttavat Irlantia panemaan täytäntöön euroaluetta koskevassa vuoden 2024 suosituksessa vahvistetut ensimmäisen, toisen ja neljännen suosituksen,

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; vastaa ikäsidonnaisten menojen odotettuun kasvuun parantamalla terveydenhuoltojärjestelmän kustannustehokkuutta;

2. puuttuu asiaankuuluviin haasteisiin, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun, kunhan se on hyväksytty, nopea ja tuloksellinen täytäntöönpano voi jatkua, varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; jatkaa kyseisten ohjelmien väliarvioinnin yhteydessä keskittymistä sovittuihin toimintalinjoihin ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. lisää investointeja juomaveteen ja jätevesi-infrastruktuuriin veden laadun parantamiseksi ja vuotojen vähentämiseksi;

4. lisää toimia sähköjärjestelmän joustavuuden lisäämiseksi sekä sähköverkkokapasiteetin nykyaikaistamiseksi ja laajentamiseksi; laatii ja panee täytäntöön strategian kysyntäjouston edistämiseksi sekä sujuvoittaa sähkön varastointitilojen ja sähköverkkoliitäntöjen suunnittelua ja lupamenettelyjä; lisää toimia yksityisten rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi, jotta energialaskuja ja energiajärjestelmän kustannuksia voidaan pienentää.

Tehty Luxemburgissa 21 päivänä lokakuuta 2024.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

NAGY I.